

”Vartiosaaren osayleiskaava”, Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

ja tiedoksi:

Raisa Kiljunen-Siirola, johtava maisema-arkkitehti
raisa.kiljunen-siirola@hel.fi

Helveneen lausunto Vartiosaaren osayleiskaavasta (Hankennumero 6684_4)

Helvene, jonka vuosittaisen kokoonpanon valitsee helsinkiläisten venekerhojen kommodorikokous, toimii venekerhojen edustajana Helsingin kaupungin suuntaan venekerhojen ja veneilijöiden yhteisissä asioissa.

1. Vartiosaaren osayleiskaava ja alueen kehittämistavoitteet

Kaikissa Helsingin nykyisissä strategioissa painotetaan kaupungin merellisyyttä. Tämä onkin Helsingin keskeisiä vetovoimatekijöitä. Tämän imagon ylläpitäminen ei kuitenkaan tapahdu ilman konkreettisia tekoja. Veneilylle ja venekerhoille pitää luoda ja ylläpitää toiminnan edellyttämä infrastruktuuri. Kyse ei saa olla nykyisten toiminnallisten edellytysten heikentäminen, vaan eri osa-alueiden tasapainoinen säilyttäminen ja kehittäminen. Siihen kuuluvat mm. venekerhojen satamat ja veneiden talvipaikat. Ilman näitä perusedellytyksiä eivät veneilijät ja venekerhot kykene harjoittamaan toimintaansa eikä siten myöskään merellisyyteen kuuluvaa veneilyä Helsingissä ole.

Kaupunki on päättänyt kehittää Vartiosaarta pääasiallisesti virkistyskäyttöön ja mahdollistamaan virkistyskäytön ja -palvelujen kehittämisen sekä saaren saavutettavuuden parantamisen kestävillä tavoilla, Kaupunkistrategiassa 2021-2024. Veneilijät tukevat tätä yhteistä päämäärää.

Helvene kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei nyt ole kysymys vain Vartiosaarta koskevasta suunnittelusta, vaan mahdollisilla rakennettavilla silloilla on erittäin huomattava vaikutus myös Vartiosaaren pohjoispuolella sijaitseviin runsaaseen noin kymmeneen

venekerhoon ja niiden noin 1.800 veneen mahdollisuuteen päästä kotisatamastaan merelle. Alueella on noin 1.000 veneen talvipaikat. Lisäksi tämä Vartiosaaren pohjoisten merialueiden sulkemisella silloilla, suljetaan seuraavienkin sukupolvien vapaa liikkuminen kyseisillä merialueilla ja tuhotaan hiljaisen sekä arvokkaan luonnon käyttö lopullisesti.

Vartiosaaren kehitystyössä Helvene haluaa nostaa esille veneilyn ja sen tarvitsemat reitit sekä siihen liittyvät palvelut.

2. Veneilyn edellytysten turvaaminen osayleiskaavan suunnittelutyössä

2.1. Esteetön kulku mahdollisten siltojen alta

Vesi- ja ranta alueella, joka on Vartiosaaren pohjoispuolella sijaitsee yli kymmenen venekerhoa ja näiden kotisatamat. Sen lisäksi on satoja rantakiinteistöjä, joissa on venelaitureita ja veneitä. Veneet, joita on yhteensä noin 1.800, jakautuvat moottoriveneisiin ja purjeveneisiin. Alue käsittää Laajasalon itärannat, Tammisalonsaaren, Roihuvuoren, Marjaniemen ja Vartiokylänlahden alueita.

Veneilijöiden ja venekerhojen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kaikille näille veneille säilytetään ja turvataan vapaa reitti merelle. Tämä tarkoittaa sitä, että vähintään toisen mahdollisen rakennettavan sillan (Ramsinsalmi) alituskorkeus on vähintään 22 m, jotta purjeveneet pääsevät sen alta merelle.

Helvene toteaa, että korkeudeltaan tällainen silta Vartiosaaren mahdollistaisi venekerhotoiminnan jatkossakin Vartiosaaren saarten pohjoispuolisissa venekerhoissa.

Toisaalta siltojen rakentamisvaihtoehtoa harkittaessa on otettava huomioon, että siltavaihtoehdot aina tulevat väistämättä vaarantamaan ja mahdollisesti jopa pilaamaan Vartiosaaren herkän luonnon, kun ihmisten vierailumäärät todennäköisesti lisääntyisivät Vartiosaaren silloittamisvaikutus siten osaltaan vaarantaisi Ramsinniemen luonnonsuojelualueen ja sitä ympäröivien metsäalueiden sekä Laajasalon Reposalmen rantaluonnon luontoarvot.

Toinen seikka, joka pitää ottaa huomioon, jos siltoja rakennetaan, on merireitti Tammisalons eteläpuolelta Jatasalmen läpi itään ja edelleen Vartiosaaren pohjoispuolitse Ramsinsalmen läpi. Tälle reitille pitää luoda väylä merelle, jonka kulkusyväys on vähintään 2.4 m. Ainakin Jatasalmen kohdalla joudutaan nykyistä väylää ruoppaamaan syvemmäksi, sillä siinä kulkusyväys on paikoittain vain noin 1.2 m.

Helvene korostaa, että osayleiskaavan Vartiosaaren liittyvät muutokset ja siltojen rakennuspäätökset eivät saa johtaa siihen, että veneilijöiden ja venekerhojen toiminta jouduttaisiin kokonaan lopettamaan tai sitä oleellisella tavalla kaventamaan pysyvällä tavalla.

2.2. Vaihtoehdot silloille Vartiosaaren

Siltojen rakentaminen ei ole ainoa ratkaisumalli Vartiosaaren kulkuyhteyksien kehittämisessä. Helsingin ja Espoon tuntumassa on paljon kiinnostavia saaria, joista moni on ulkoilukäytössä. Niistä moneen pääsee reittialuksella. Vaihtoehtoja löytyy niin lapsiperheille, luonnon ystävälle, auringonpalvojalle ym. saaristotunnelmasta nauttimiseen. Nykyinen kulku Vartiosaaren on hoidettu sähkökäyttöisellä yhteysveneellä ja yksityisillä pienveneillä. Yhteysvenekuljetus on ollut varsin suosittu ja se on toiminut hyvin kokeilujakson aikana.

Jos ja kun vierailijamäärät Vartiosaaren kasvavat, voitaisiin ottaa kalliiden siltaratkaisuiden sijaan käyttöön sähkökäyttöiset pienemmät tai suuremmat lossit. Tällöin saataisiin samalla hoidettua huoltoliikenne ja pelastustoimen liikennetarpeet. Vierailijaperheiden lapset voisivat ottaa lautalle mukaansa myös polkupyöränsä päiväretkillensä. Lossiaikataulut voitaisiin linkittää paikallisiin bussiaikatauluihin ajatellen matkustajien mukavuutta. Lossiratkaisu soveltuisi sekä Reposalmen että Ramsinsalmen yhteysliikenteeseen ja olisi siltavaihtoehtoja huomattavasti kustannustehokkaampi ja maisemallisesti sopivampi ratkaisu.

Yleisesti voidaan todeta, että sähkölautan etu on, ettei se kuormita ympäristöä eikä maisemaa, ja on ympäristöä ajatellen siltoja kestävämpi ratkaisu.

Veneilykauden jälkeen voisi Vartiosaaren asentaa talviajaksi samanlaisen edullisen ponttoonisillan jalankulkuyhteydeksi kuin Uunisaaren rakennetaan nykyisin.

Helvene haluaa myös kiinnittää huomiota siihen, että nykyinen saarella vieraileva kävijämäärä vuodessa on jo varsin huomattava. Saaren herkkä ja ainutlaatuinen luonto ei kestä kuinka suuria ihmismääriä tahansa. Tämä näkökohta olisi Helveneeseen käsityksen mukaan tärkeä ja otettava huomioon arvioitaessa ja suunniteltaessa erilaisia kulkuyhteyksimahdollisuuksia Vartiosaaren virkistyskäytön lisäämisessä.

Helvene toteaa, että vaihtoehto silloille merkitsisi myös sitä, että moni Vartiosaassa vierailija voisi nauttia pienestä merimatkasta saarikohteeseen mennessä. Tämä tekisi vierailusta kävijöille houkuttelevamman ja autenttisemmän käyntikohteen. Samalla vierailijat/kävijät olisivat paremmin valvottavissa ja voitaisiin välttyä todennäköisesti paremmin erilaiselta ilkeivallalta. Saaren ainutlaatuinen luonto säästyisi näin varmasti paremmin.

3. Vierassenelaiturit

Helvene esittää, että Vartiosaaren suunnittelussa otettaisiin myös vierassenelaitureiden rakentaminen pienveneilijöiden päivävierailuja varten. Toinen laiturit voisi sijaita Vartiosaaren itä-puolella ja toinen saaren länsipäässä. Vierassenelaiturit olisivat osa merellistä Helsinkiä. Vierassenelaitureiden lisäksi voisi hankkia kumpaankin kapeaan salmeen myös suotuveineitä kaikkien kaupunkilaisten käyttöön esimerkiksi sitä varten kehitetyn aplikaation avulla.

4. Yhteenveto

Helvene katsoo, että Vartiosaaren osayleiskaavasuunnittelulla on erittäin laaja-alaiset vaikutukset myös saaren pohjoispuolella olevien runsaan kymmenen venekerhon ja niiden noin 1.800:n veneen käyttömahdollisuudelle. Henkilötasolla kysymys on yli 10.000 ihmisen elämään vaikuttavasta ratkaisusta. Venekerhoilta ja niiden jäseniltä ei siten saa matalien siltojen rakentamisella sulkea vapaata pääsyä merelle.

Helvene esittääkin, että Helveneelle ja venekerhoille olisi mahdollista osallistua osayleiskaavan valmistelijoiden kanssa keskusteluun, jossa käsiteltäisiin yhdessä tätä lausuntoa ja tarkemmin niitä mahdollisuuksia, jotka turvaisivat nykyisten, jo pitkän perinteen omaavien venekerhojen ja niiden jäsenten toimintamahdollisuudet myös osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen.

Helsingissä 21. päivänä huhtikuuta 2022

Matti Piispanen
Helveneen puheenjohtaja
varapuheenjohtaja

Jan Hörhammer
Helveneen